

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, n. o.

Námestie 1. mája č. 1, P.O.Box 104, 810 00 Bratislava

+ 421 (0) 911 418 067, +421 (0) 904 881 281,

sekretariat@vssvalzbety.sk, www.vssvalzbety.sk

Oponentský posudok habilitačnej práce

Téma: *Etické hodnoty a morálne usudzovanie v sociálnej práci: empirická analýza etických orientácií*

Autor: PhDr. Vladimír Noga, PhD.

Oponent: doc. PhLic. Ing. Peter Mlynarčík, PhD.

Odbor: Sociálna práca

Aktuálnosť témy a ciele práce:

Téma predloženej práce je aktuálna a zodpovedá jej obsahu. Je však príliš široko koncipovaná vzhľadom na prezentovaný výskum (Komparatívny výskum etických hodnôt a morálneho usudzovania pracovníkov v sociálnych službách a študentov sociálnej práce na pozadí slovenskej populácie).

Obsah a forma práce:

Zásadným problémom je otázka nakoľko sa habilitačná práca a hlavne výskum týkajú sociálnej práce, keďže výskumné nástroje a celá teória stojaca za nimi bola vypracovaná v inej vednej oblasti (morálna psychológia). Z toho sa odvíja aj pomer strán venovaný sociálnej práci: 67/100 strán (teda iba cca 40 % textu je o sociálnej práci). Odpoveďou je pomerne kvalitné spracovanie teoretického kontextu výskumu, ktorý sa snaží prepájať aplikovanú etiku sociálnej práce s teóriami morálneho usudzovania, čím ju implementuje do teoretického prostredia sociálnej práce. Na lepšom aj teoretickom prepojení by bolo možné ešte popracovať, prípadne tiež modifikovať používaný dotazník do prostredia sociálnej práce (napríklad modifikovať príbehy - dilemy v dotazníku). Tiež kapitola Diskusia je dostatočnou a adekvátnou aplikáciou výskumného nástroja prebraného z inej vednej oblasti do prostredia sociálnej práce.

Vážnejším obsahovým a metodologickým nedostatkom predloženej práce je podľa nás absencia štatistického popisu cieľovej skupiny výskumu (počet sociálnych pracovníkov, študentov sociálnej práce v SR, prípadne presnejšie - počet pracovníkov v sociálnych službách v SR). Až na základe tohto údajov možno adekvátne odhadnúť minimálnu početnosť výberovej vzorky aby externá validita výskumu bola postačujúca a výsledky sme mohli zovšeobecniť na cieľovú skupinu odborníkov v sociálnej práci (pracovníci a študenti).

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, n. o.

Námestie 1. mája č. 1, P.O.Box 104, 810 00 Bratislava

+ 421 (0) 911 418 067, +421 (0) 904 881 281,

sekretariat@vssvalzbety.sk, www.vssvalzbety.sk

Ďalším nedostatkom v tejto oblasti je skutočnosť, že počet osôb vzťahujúcich sa na sociálnu prácu (pracovníci v sociálnych službách a študenti sociálnej práce) tvorí iba 50% (n=236) z celej vzorky (n=472), čo ešte viac oslabuje externú validitu výskumu. Autor z časti tieto nedostatky priznáva v diskusii o limitoch výskumu v podkapitole 4.9, to však neodstráni ďalšiu diskrepanciu, ktorá vzniká medzi skutočným výskumom a jeho dokladovaným cieľom („...empiricky analyzovať etické orientácie a morálne usudzovanie v sociálnej práci ako dve navzájom prepojené, ale nie totožné roviny morálneho fungovania“) – nič sa tu nespomína o „bežnej populácii“, alebo komparatívnom výskume. Bez splnenia uvedených podmienok hodnota habilitačnej práce naďalej ostáva, ale zužuje sa na rozmer teoretickej a praktickej prezentácie novátorsky použitého výskumného nástroja (kombinácie metódy Ethical Values Assessment – EVA s Defining Issues Test – DIT-2). Bez reprezentatívnej vzorky adekvátnych respondentov získané výsledky nemožno dostatočne reálne aplikovať na sociálnu prácu na Slovensku, preto niektoré odporúčania pre prax v kapitole Diskusia treba prijímať opatrne.

Z hľadiska metodológie prezentácie výskumu sú nedostatočne prezentované výskumné hypotézy. Žiadalo by sa každú z nich podporiť argumentáciou opierajúcou sa buď o teoretické základy použitých výskumných metód, alebo o doterajšie výskumy danej problematiky u nás alebo v zahraničí. Tiež absentuje formulácia hypotéz v štatistickej forme a popis ich operacionalizácie. Bez týchto skutočností daná časť práce pôsobí skôr popularizačne, čo tiež znižuje jej odbornú hodnotu.

V práci tiež nebola použitá oficiálna metóda vyhodnotenia testu DIT-2 ako priznáva autor, čo neumožňuje získané výsledky adekvátne porovnať s inými výskumami používajúcimi tento výskumný nástroj. Autorom použitý alternatívny postup založený na proporčnom skóre preferencie položiek jednotlivých schém pri opakovanom použití v našich podmienkach však môže vytvoriť nový výskumný rad na seba nadväzujúcich výskumných výsledkov použiteľných v etickej praxi (za predpokladu, že DIT-2 test a jeho vyhodnotenie nie je autorsky chránený). Použitie certifikovaných vyhodnocovacích postupov by však nám z druhej strany umožnilo zapojiť sa do širšieho rámca výskumov etických hodnôt a morálneho uvažovania v sociálnej práci v rámci Európskej únie.

Formálne nedostatky: absencia zoznamu používaných skratiek, niektoré položky v zozname literatúry nie sú citované v texte, tiež v priloženom dotazníku je zamlčaný autor výskumu (alebo inštitúcia).

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, n. o.

Námestie 1. mája č. 1, P.O.Box 104, 810 00 Bratislava

+ 421 (0) 911 418 067, +421 (0) 904 881 281,

sekretariat@vssvalzbety.sk, www.vssvalzbety.sk

Prínos práce:

Z druhej strany musíme konštatovať, že zásadný prínos tejto habilitačnej práce spočíva v oblasti metodológie výskumu, ktorý vychádza z teórií popisujúcich vnútorný svet klienta a sociálneho pracovníka (študenta sociálnej práce). Kombinácia perspektívy morálnych hodnôt s dynamickou teóriou morálneho usudzovania otvára aj na teoretickej úrovni širšiu perspektívu pre hlbšie chápanie rozhodovania subjektu v situácii etických problémov a hlavne etických dilem. Toto teoretické prepojenie spojené s kombináciou výskumných nástrojov (EVA a DIT-2) môže v budúcnosti odhaliť vnútorné špecifiká morálneho rozhodovania v typických dilematických situáciách sociálneho pracovníka u nás. Následne tieto poznatky bude možné využiť pri skvalitňovaní štúdia a prípravy študentov sociálnej práce pomocou nácviku rozhodovania v eticky náročných dilematických situáciách.

Otázka:

Doplňte prosím štatistický popis cieľovej skupiny vášho výskumu: počet sociálnych pracovníkov, študentov sociálnej práce na Slovensku a odhad potrebnej výskumnej vzorky.

Záverom možno konštatovať, že predložená práca v plnej miere splňa nároky kladené na habilitačné práce. Po jej úspešnom obhájení a splnení ostatných kritérií navrhujeme Vedeckej rade VŠZaSP sv. Alžbety, n.o v Bratislave priznať jej autorovi, titul docent v odbore sociálna práca.

V Žiline, 22.06.2026

Podpis: